

Co bylo dříve považováno za luxus, je dnes v obalovém designu samozřejmostí

Jan Činčera

Obalový designér
STUDIO ČINČERA

Jan Činčera je nejvýraznějším obalovým designérem u nás. Absolvoval Střední průmyslovou školu grafickou, obor Zpracování papíru a obalová technika. Zásadní pro něj bylo setkání s J. H. Kocmanem v roce 1983, který mu ukázal, že papír je nejen průmyslový, ale i poetický materiál. Od roku 1984 do roku 1989 pracoval ve Středisku obalového inženýrství Pražských papíren. Po roce 1989 pedagogicky působil na Akademii výtvarných umění jako asistent profesora Miloše Šejna v Ateliéru konceptuální tvorby. V té době se zajímal především o autorský papír a knihu. V roce 1994 založil s manželkou Zorou Studio Činčera, které společně provozují dodnes.

V obalech od Jana Činčery si odvezli upomínkové předměty a dary ze státních návštěv Jan Pavel II., francouzský prezident Jacques Chirac, britská královna Alžběta II. a další světové osobnosti. Kromě komerčních zakázek se studio stará i o obaly pro výrobky výrazných českých designérů: Jiřího Pelcla, Ronyho Plesla, studia Olgoj Chorchoj, Evy Eisler a mnoha jiných. Jak vidí nejúspěšnější český obalový designér Jan Činčera budoucnost své disciplíny?

Mezinárodní soutěži Model Young Package, jejíž porotě každoročně předsedáte, je již více než 20 let. Změnil se za tu dobu přístup k tvorbě obalů? Je design dnešních obalů jiný?

Obal jako takový se vnějškově ani moc nezměnil. Co se však výrazně změnilo, je celé prostředí okolo výroby obalů. Díky ekonomické situaci se výrazně šetří, což znamená, že materiály, se kterými se dnes běžně pracuje, musí být co nejlevnější, a to samozřejmě ovlivňuje jejich kvalitu. Ale na druhou stranu šly neuvěřitelně dopředu technologie, které se při výrobě obalů používají. Dnes musí mít všechny tiskárny a kartonážky špičkové vybavení, aby přežily. Součástí běžných obalů jsou dnes laky, fólie, ražby, atd. Co bylo dříve luxusem, je dnes všudypřítomná nutnost.

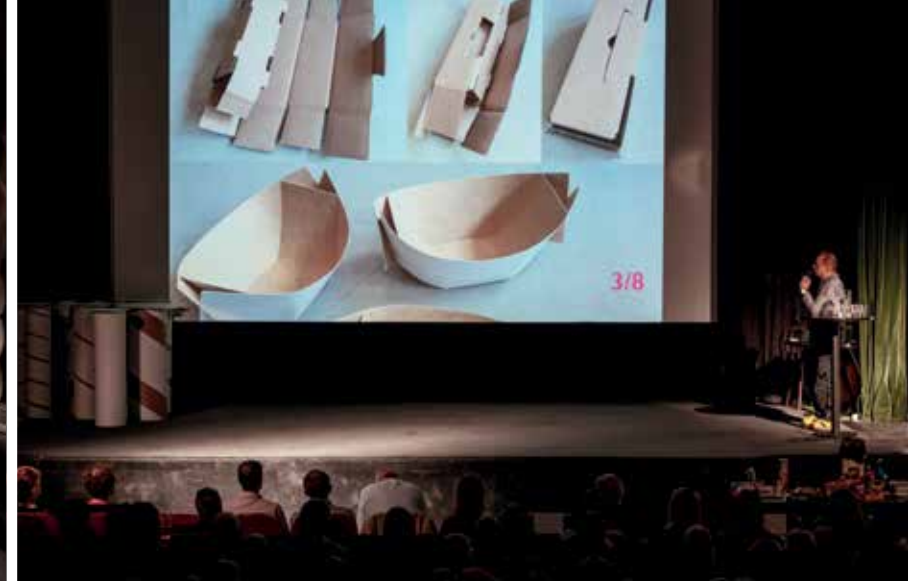
Čím dál častěji se objevují obaly, které zaměstnávají i další smyslové vjemy. Myslíte, že to je cesta pro obaly budoucnosti?

Je pravda, že některé obaly mohou mít něco

navíc, například vůni, která je obsažena v povrchové úpravě. Ale už dlouho říkám, že jestli jsme na prahu nějaké revoluce v obalovém průmyslu, tak půjde o chytré obalové materiály. Budou se moci nabíjet, ponosou v sobě informace. Například budou měnit barvu podle čerstvosti potravin, nebude se muset pracovat s daty, která nemusí být přesná. Nebo budou běžné obaly, které v sobě budou mít GPS kód nebo různé čipy. Inteligentní materiály a z nich inteligentní obaly, které v sobě ponosou informace běžné pro dnešní počítačový svět, to je myslím budoucnost obalů.

Před dvaceti lety jste byl de facto jediný, kdo u nás obalu opravdu rozuměl. Změnilo se to? Vyrostli za tu dobu nějakí další obaloví designéři?

Nikdy jsem se necítil být jediným, kdo obalové problematice rozumí, samozřejmě. Faktem ale je, že tým konstruktérů ve Středisku obalového inženýrství v Pražských papírnách v době, kdy jsem tam od roku 1984 do revoluce pracoval,

MODEL YOUNG PACKAGE je mezinárodní soutěž, kterou již od roku 1996 pořádá společnost Model Obaly. Od roku 2009 soutěž organizuje nevládní agentura CZECHDESIGN. Publikace „20 let obalového designu“ vyšla k jejímu jubileu.

Foto: Jan Hromádko.

val, byl hodně silný. Mě možná víc zajímala estetická stránka obalů, tvary, proporce. V té době jsme navrhovali obaly na žiletky i piana, včetně grafické úpravy, tiskové přípravy. To, co jsme navrhovali, se následně v Pražských papírnách i vyrábělo, často ale s velkými časovými skluzy a technologickými problémy. Zákazníci z toho byli nešťastní. Vnitřně jsem se rozhodl, že kdybych se měl tomuto oboru sám nadále věnovat, měl bych to, co navrhnu, umět

také zrealizovat, nebo bych měl vědět, kde a jak se to dá vyrobit a zákazníkovi dodat komplet zakázku. Dnes samozřejmě v mnohém kooperuji a pracovní, často přátelské kontakty, které jsme si dlouhodobě vytvořili, považuji za zásadní. Neznám ve svém okolí podobné studio, které by k obalovému designu přistupovalo podobně komplexně, od návržení, výběru materiálu, konstrukce, řešení tisku až po samotnou výrobu, případně kompletaci. Je to vlastně

škoda, tato osamělost mě netěší, nemám příležitost srovnávat. Myslím si, že vyrostlo hodně lidí, kteří se věnují papíru, ale trochu jinak - například váží, ilustrují a vydávají knížky, nebo se věnují spíše papírnickému a kancelářskému sortimentu zahrnujícímu bloky, diáře, sešity, deníky. Obdivuji to. Ale v čistě obalovém designu nevím, čekám, zatím marně...